

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.
**
Rokopisi se ne vračajo.
**
List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.
**
Štamp. uredništva ob 11. uri
popoldne.
**
Neposredni dopisi se ne
sprejemajo.
**
Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno K 25—
polletno K 12 50
četrtletno K 6 30
mesečno K 2 10
Za Nemčijo:
celoletno K 28—
za vse druge de-
žele j. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserte) se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratne natis primerom
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 280.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, dne 7. decembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Beseda k tretjemu glavnemu zboru »Narodne stranke«.

Ko pozdravljamo drage udeležnike letošnjega glavnega zboru Narodne stranke na Štajerskem v Celju, nam uhaajajo spomini nazaj v triletno dobo obstanka naše stranke, v dobo dalekosežnih sprememb na slovenskem političnem obzorju na Spodnjem Štajerskem. Dne 8. decembra 1906 smo se sestali prvokrat v dvorani celjskega narodnega doma, razvili prapor narodno-napredne ideje ter ustanovili prvokrat glavni odbor in izvrševalni odbor stranke. Začrtali smo si svoj program v številnih sklepkih sprejetih na naših glavnih zborih ter uredili naše narodno in strankino delo po potrebi kraja in časa. Veliko viharja je imela prebiti naša nova organizacija, volitve v državni zbor na podlagi splošne in enake volilne pravice, dopolnilne volitve v štajerski deželni zbor in letošnje leto zopet splošne volitve v isto korporacijo. Mnogo žrtev, mnogo trpljenja je za nami, zmagoviti nismo bili zmiraj na voliščih, zmagovalci pa smo bili neizpodbitno in neutačljivo v splošnem in uspešnem delu za napredne štajerske Slovence. Letošnji glavni zbor ima zopet zaznamovati nove tvorbe v našem javnem življenju, računati ima z gotovim dejstvom izvršene organizacije nepolitičnih društev v Zvezi narodnih društev. Napredno mladeniško gibanje je doseglo nepričakovane uspehe ter tvori organizacija napredne mladine eno izmed najzanesljivejših podlag strankinega dela v bodočnosti. Zastopniki slovenskih naprednih strank izven Štajerske, ki bodo nastopili na našem glavnem zboru v Celju 8. decembra t. l., bodo pričevali s svojo navzočnostjo o važnem koraku, ki se je storil v slovenskem političnem življenju. Ustanovitev vseslovenske narodno-napredne stranke, pri kateri bode sodelovala narodna stranka na Štajerskem v odlični meri, je le vprašanje zelo kratkega časa in živeti se bode udeležnikom glavnega zboru Narodne stranke na Štajerskem ob letošnjem glavnem zborovanju v nov položaj, iz katerega bomo tudi mi štajerski naprednjaki črpali novih moči. Naše najostrejše in najodločnejše orožje v političnem boju, naše narodno napredno časopisje bode tudi na letošnjem glavnem zboru Narodne stranke eno izmed glavnih predmetov razmišljanja in sklepanja. Usodepolni korak je storila naša stranka s tem, da je začela izdajati za štajerske napredne Slovence dnevnik in marsikje se je že izrazil dvom, ali bode stranka mogla vzdrževati poleg svojega zelo udomačenega tednika »Narodnega lista« tudi »Narodni dnevnik«. Glavni zbor Narodne stranke bode imel v tem oziru računati že z gotovim dejstvom in že s storjenim sklepom, da bodeta oba imenovana časopisa izhajala tudi prihodnje leto ter dvigala in krepila slovenski narod in napredno zavest na Spodnjem Štajerskem. Zadel pa bode tudi na našem glavnem zboru zbrane

zaupnike tem važnejša naloga zediniti se glede korakov, ki so nujno potrebni, da bode zagotovljen gnoten obstoj ne le našemu naprednemu časopisju, ampak sploh našemu celjskemu narodnemu tiskovnemu podjetju. Kakor vse kaže, bode naši organizaciji dana prilika v prihodnjih mescih posvetiti se mirnemu organizatoričnemu delu brez skrbi, da se zapletemo v kake nove splošne volitve. Tembolj je ravno sedaj pravi čas, da se ustvari slovenskemu narodnemu in naprednemu gibanju za vse bodoče čase trdnjša podlaga, nego je to bilo mogoče v letošnjih napornih volilnih bojih. Letošnji glavni zbor Narodne stranke dne 8. decembra 1909 bode izhodišče novega bujnega dela za prosep slovenske narodnosti na Slovenskem Štajerskem. Posvetovanje, ki se bode vršilo jutri v dvorani Narodnega doma v Celju, bode za naše napredno gibanje uspešno, udeležniki tretjega glavnega zboru Narodne stranke pa bodite srčno pozdravljeni!

Politična kronika.

K položaju.

Danes se vrši na Dunaju prvo posvetovanje med slovanskimi in nemškimi vodji glede rešitve krize v parlamentu. Seje se udeležijo tudi Poljaki. Bajce je mešetar Glombinjski našel novo formulo za sporazum med obema taboroma, katero je že naznanil Nemcem in Slovanski jednoti. — **Vprašanja zunanje politike** se morajo pri sedanjih pogajanjih izključiti, je dejal Bienerth včeraj Glombinjskemu. Mož je slišal, da so denunciacije N. F. P., o katerih je vedel gotovo že pred tiskom, napravile skrajno slab utis v slovanskem taboru. — **Osebna vprašanja**, tičoča se novih ministrov, še niso prišla na razgovor v Slovanski jednoti in Slovenskem klubu, pravi »Slovenec«, pišoč o vesteh, da se imenuje osebo Povšetovo kot bodočega ministra za javna dela. »Slov. Narod« temu nasproti izjavlja, da je danes mogoče kot jugoslovanski minister samo kak Hrvat. — **Slovanska jednota** bode kmalu imela rešiti težavno vprašanje, ali hoče proračun obstruirati ali ne, ker po informacijah, ki jih priobčujejo nemški viri, letos ni misliti na rekonstrukcijo kabineta. — **Stališče Nemcev**. Schreinerjevo glasilo »Brüxer Ztg.« piše o položaju: Pri bodočih pogajanjih bodo Nemce vodila ta-le načela: najprej odobritev proračuna in državnih neobhodnosti, potem drugih važnih predlog kakor je finančna in železnična (krajevne železnice), potem še le preosnova vlade. Nadalje hočejo Nemci tudi vedeti, katera narodno politična vprašanja se bodo kmalu rešila. Sicer se hočejo Nemci v tej točki vzdrževati vsake prenapetosti, da pride lažje do sporazuma (?). Baron Bienerth ve, da bi na najvišjih mestih ne odobrili take vladne preosnove, ki bi ne prinesla ničesar drugega ko spremembo oseb. Zaradi tega je več ko verjetno, da bode krona odobrila le v takem slučaju rekonstrukcijo, ako bode dana

za njo stvarna podlaga... No torej! Saj tudi mi Slovani ničesar drugega nočemo! Majhen razloček je samo ta, da zahtevamo spremembo nam Slovonom sovražnega sistema... in tega, zdi se nam, nočejo umeti na najvišjih mestih!

Drobne politične novice.

Dopolnilne volitve. V Istri kandidira pri nadomestnih deželnozb. volitvah v mestnem vol. okraju Omag, Buje itd. dr. Konst. Costantini. — V Pragi kandidirajo Mladočehi za staročeški mandat dr. V. Srba, ki je odstopil, svojega strankinega tajnika dr. Rašina.

Seja klubovih načelnikov v drž. zboru se vrši prih. četrtek. Govorilo se bode o predsednikih nacionalnega in ogrsk. odseka ter o nadaljnjem delovnem programu.

— **Klerikalec** — zakrivil razžaljenje veličanstva. — »Venkov« poroča, da je zahtevala praška dež. sodnija izročitev češkega klerikalnega poslanca Vaclava Myslivca — radi razžaljenja veličanstva. Ta nečuvven slučaj nelojalnosti je vzbudil v češki klerikalni stranki veliko razburjenje. Grof Jaroslav Thun, sorodnik prestolonaslednika, hoče odložiti svoj mandat, ako se Myslivca ne izbacne iz stranke.

Kossuthovi principi. — Justhova stranka je sedaj odkrila strmečim Madžarom, da je Kossuth pred mesci predlagal cesarju, da imenuje njega za min. predsednika; on mu potem izposluje še nadaljni bančni privileg, sredstva za aneksijo in dreadnoughte. Cesar je bil temu načrtu naklonjen, niso ga pa odobrili Justhoveci.

Balkanska zveza. Carigranski list »Sabbah« pravi, da visoka porta ne ve ničesar o kakem snovanju balkanske zveze in da če bi se Turčijo povabilo k pristopu, bi rekla, da ne. To je sicer — oficijelen dementi.

V sandžaku novopazar-skem so nastale zelo slabe razmere, odkar ni več avstr. vojakov. Srbi in mohamedanci se koljejo med seboj. Posebno razburjenje je povzročil zavratni umor srbskega popa Rista Popoviča.

Dnevna kronika.

Novi rumunski biskup. Grško-rumunska sinoda je izvolila za biskupa Mirona Kristea. Arhimandrit Olearin je propadel.

Radikalni egiptovski lonci. Baron Rauch je imenoval svojega dr. Živka Kostiča javnim bilježnikom v Karlovcih in tam bode dobil za vodenje ostavinske razprave po patriarhu Brankoviču 127.814 kron. Pomisliti je pa treba, da vsa zapuščina iznese samo 700.000 kron, katere ena polovica pripada sedajnjemu Maksimoviču, druga pa deželnemu odboru, ki je radi Kostičevega honorarja rekuriral pri bankskem stolu. Drugi radikalec, dr. Juro Krasojevič pa zahteva za inventarizacijo samo 14.772 kron. Razumljivo je načelo radikalcev, da se mora vse delo njihove stranke osredotočiti krog cerkvene autonomije!

a **Miljonski dar** za osrednjo šolsko Matico češko je narastel do 3. t. m. 383.158 K 3 vin.

a **Rudeč teden na Nemškem.** V Halle a. d. Salle je dobil socialistiovski list »Volksblatt« tekmo stavke in volitev v enem tednu 8800 novih naročnikov.

a **Moderno suženjstvo.** O novodobnem robstvu poroča »American Magazine« iz Mehike: Ville National v Mehiki je središče modernega suženjstva, ker je središče tobačnih plantaž. Dogaja se namreč docela sistematsko, da imajo vsi državni uradniki pravico zapirati ljudi in oblast proda potem te za gotovo dobo onim posestnikom, ki gojijo tobakovo rastlino. V Villi National se proda na leto po 15.000 takih sužnjevc, ker je treba vedno novih moči, kajti pri delu s tobakom nikdo ne vztraja dolgo radi preobremenitve in slabega življenja. Petina delavskih moči je ženskih in tretjina dečkov pod 15 let. Možki delajo težja dela, ženske pa uporabljajo na polju. Stanovanja so zelo slaba. Zbiti so na gosto v hlevih in tam grede smrti v naročje. Da bi kdo pobegnil, ni misliti, kajti krog in krog so prašume in močvirje, kjer preži na begunce zverjad in kače.

a **Leto dni ječe** je dobil v Vilni na Ruskem poljski dekan Jan Sporski, ker je baje zasmehoval pravoslavno vero.

a **Že zopet strup.** V Badimpešti je umrla žena kotlarja Fullerja z znaki zastrupljenja. Preiskava je dognala, da je nekdo zmešal v zelje, ki ga je kuhala bakrenega vitriola.

a **Björnstjerne Björnson** je po levi strani docela mrtev; levi del možganov je baje okrvavljen.

a **Vseslovanski dijaški kongres** se vsled sklepa »obščestva slavjanskoj vzajemnosti« v Petrogradu priredi leta 1910 v poletju v Moskvi. Na shod bodo povabljeni zastopniki vseh slovanskih narodov, tudi Poljaki.

a **O »neveselih vesteh« iz Moravskega in Šleskega** poročajo nemški listi, namreč o padanju števila nemškega prebivalstva v teh deželah. Od leta 1896. do 1900, se je opazovalo, da je v čeških krajih Moravske odpadlo na 1000 prebivalcev 347 porodov, v nemških le 337; na Šleskem v poljskih krajih 449, v čeških 323, v nemških 321. Prirastek prebivalstva v istem času znaša na Moravskem na 1000 prebivalcev pri Čehih 114, pri Nemcih 69, na Šleskem pri Poljaki 144, pri Čehih 166, pri Nemcih 55.

a **Nova profesura** se ustanovi na dunajski tehniški veliki šoli za zrakovplovstvo in automobilstvo. Stalico zasede kot izreden profesor inženir Richard Knoller.

a **Na Ruskem pometajo...** Iz Petrograda javljajo, da je car Nikolaj, kateremu je senator Garin poročal o poneverjenjih v intendaturi, zapovedal, da se naj zapleni vse premoženje, premično in nepremično, vsem uradnikom intendature. Nadalje je zapovedal, da naj zaprejo vse dobavitelje in uradnike, ki so imeli posla z onimi neupornimi 100.000 pari čevljev, ki so jih našli v Kijevu. Govori se, da bode odličen parlamentarec imenovan generalnim kontrolorjem.

a **Žensko gibanje v inozemstvu.** Danske žene so vprašale novo radikalno ministerstvo, kaj misli o ženski pasivni in aktivni volilni pravici in 70 let stari minister Björn jim je odgovoril, da je levica predlagala jim ugajajoč predlog. On je zelo naklonjen popolni ženski enakopravnosti in jo objavlja tudi za Islandsko.

a Sedemdesetletnico obhaja 21. t. m. monsignor Tomo Zupan, bivši mnogoletni prvomestnik Ciril-Methodove družbe in njen častni član.

o O nadporočniku Hofrichterju se še ne ve nič gotovega. Milanski „Corriere della Serra“ pa poroča, da se je oglasil v Lausanu v Švici lekarnar, ki trdi, da je dobil oktobra iz Predarelškega pismo, v katerem ga je nekdo prosil, naj pošlje na označeni naslov precej cijankalija. Pismo je bilo nepredpisano in lekarnar ni poslal cijankalija, pač pa pismo na označeni naslov nazaj. Ko je sedaj čital dotični lekarnar o zadevi, je prijavil dogodek avstrijski oblasti.

o Društvo za povzdigo tujskega prometa v Bosni in Hercegovini se je po prizadevanju dr. Nikole Mandiča te dni osnovalo v Sarajevem.

o Poglavlje o bogatstvu tujcev na slovanski zemlji. Iz bogatih gozdov v Bosni in Hercegovini izvažajo razne firme vsako leto 42 tisoč vagon. lesu v vrednosti 28 milijonov kron. Teh firm je 14 in so vse tujinske in sicer 7 nemških, 4 italjanske, 1 norveška in 2 madžarski.

o Češka izseljeniška banka „Bohemia“ v Pragi ustanovi v Newyorku podružnico in bode v to svrhu povabila svoj delniški kapital od enega milijona na dva milijona kron. Predsednik upravnega odbora je sedaj moravski dež. posl. Sileny iz Brna.

o Hrvatska vojaška akademija se ustanovi po poročilih hrvatskih listov v Dubrovniku.

o Supilo in Friedjung. V riječkem „Novem Listu“ sporoča Supilo Friedjungu in „Reichsposti“ in vsej javnosti, da bi se smatral on premaganim in moralno kompromitiranim ne le, če bi se dokazalo, da je bil v kakršnikoli obliki plačan od Srbije, ampak tudi, če se mu dokaže, da je hodisi od avstrijske, bodisi od ogrske vlade kadarkoli magari samo en krajcar zahteval ali sprejel. Izjavlja, da bi se že v tem slučaju smatral nevrednim zaupanja in prijateljstva narodnih, neodvisnih ljudi in strank na Hrvatskem, bodisi hrvatskih, bodisi srbskih; smatral bi se nevrednim, biti urednik hrvatskega dnevnika, nevrednim, biti zastopnik enega hrvatskega okraja, delegat hrv. sabora v Pešti, hrvatski politik in zagovornik narodne sloge med Srbi in Hrvati. To se pravi z drugimi besedami: kakor hitro se mu le najmanj od tega dokaže, kar trdita Friedjung in „Reichspost“, se takoj umakne iz javnega življenja.

Častna dolžnost vseh somišljenikov Narodne stranke posebej iz bližnje celjske okolice je, da se udeležijo jutri, dne 8. dec. strankinega občnega zbora v celjskem Narodnem domu.

Dopisi.

d Slovensko gledališče v Mariboru. Z lepimi, jasnimi dnevi se je bližala nedelja 5. grudnia t. l. in z nekim veseljem je delalo Dramatično društvo na svojih pripravah za Miklavžev večer. A glej, stemnilo se je nebo, in že v soboto je jelo deževati, v presledkih sicer, vendar je to vreme prignalo seboj skrbi. V nedeljo dopoldne se je kazalo lepo, a popoldne je jelo zopet deževati, kakor da gre za stavo. Kaj je hotel sv. Miklavž s tem, da je sipal najprej toliko dežja?! Ali je morda hotel reči Dramatičnemu društvu, da sije solnce uspeha, da pa tudi deži skrbi in nepriznanja, a da se tega ne sme nikdar splašiti?! Delati treba v lepem in grdem vremenu z enakim veseljem, z enako skrbnostjo in vnemo. — Pred razprodanim gledališčem se je igrala „Snegulčica“ in naši mali so gledali prvič z lastnimi očmi pravljico, slično drugim, katere jim je pripovedoval ded v zimskih večerih, katere so čitali v bajkah. Pač so se čudili nastopom škratov, tem majhnim možičkom z dolgimi belimi bradami in z blagimi srci, ki so tako ljubili lepo in milo „Snegulčico“. Pač se je v teh mladih možganih rodila misel, „kje neki žive ti škratje in odkod neki so?“ In kako so igrali? . .

Saj bi malone tudi mi skoraj jeli dvomiti, ali so to res otroci ali niso. Njihov naraven in neprisiljen nastop in nekatere posebno dobro pogojene kretnje so kazale, da so se ti mali igralci ugloboili v svoje vloge in zasluga g. režiserja je, da jih je izvežbal. „Snegulčica“, njen prikupljiv pojav, njena ljubeznjivost nas je dvigala v sfero onih dobrih src, ki ne poznajo sovraštva, ne maščevanja, ki ne mislijo na to niti v zatiranju, da, ki celo povračajo hudo z dobrim, zakaj, sama je zaklicala kraljici mačehi ko jo je ta prosila odpuščenja za krivico „... ker nikdar se hudo naj s hudim ne povrača...“ Kraljica, nam že poznana izvrstna moč na našem odru, nam je podala sliko osebe, zaljubljene v čarno svojo lepoto in polne nevoščljivosti, ako bi bila druga bolj zala kakor ona. Sama hoče biti najlepša v celi deželi in da se ji spolni častiblepna želja, se ne splaši nobenega zločina, da umori svojo tekmovalko, pastorko „Snegulčico.“ Kraljica, kakor Snegulčica sta se uživali v to, kar sta igrali in želi sta za ta svoj trud priznanje občinstva.

Igro so dvignili tudi kostumi, ki so bili primerni tej bajki in dobro pogojene maske, za kar gre čast narodnemu brivcu g. Brglezu in njegovi soprogji. Kraljevič Zlatodolski, ki je vzljubil lepo „Snegulčico“, je pokazal, da prava in vztrajna ljubav ne pozna ovir, da ljubezen celo oživlja mrličje. Druge manjše vloge so se igrale dobro, dasi se je za te majhne vloge pričakovalo nekaj več. Ministru je manjkalo nekaj v njegovem nastopu, kar bi ga dvigalo do državnika, a ga ob enem označilo za hlapca samosvoje kraljice. Bogdan in Radmir sta igrala precej dobro, malo pretiho in Radmir je v prvem nastopu bil nekoliko okoren, a je to popravil pozneje in dokaj dobro izdal dušno borbo, ko bi moral umoriti kraljičino Snegulčico. Spremembo kraljice in kraljeviča je bilo med seboj premalo živo. Tihi prizori so sicer težki, a s primernim trudom se dosežejo i ti. Kar se tiče igre same, je menda motilo to, da so se nazivali ti majhni možički „škratje“. Naša slovenska pravljica pozna le palčke, ki so dobri in blagi, a za škratje in bese je imenoval naš praded zle duhove, zlodeje. In zlodejčki bi pač ne dvigali oči k nebesom, kamor je šla duša Snegulčice, otrovane po kraljici. Zato bi menda bilo bolje imenovati: „Snegulčica in palčki“.

Dasi je očarala drobne Slovence in Slovenke čarobna igra, vendar so že težko pričakovali, da pride že vendar sam sv. Miklavž v škofovski obleki, belo brado, spremljan z angelji. In tudi ta želja se jim je spolnila. Pač so gledali nekaj časa nezaupno na parklje in zlodeje, a ko so se prepričali, da ne morejo nič zoper Miklavža, se jih tudi niso nič več bali. Taka so drobna srca. Ko se vidijo začuvane, pa zrejo z največjo mirnostjo na nevarnost. Ali naj velja morda to tudi nam?! . . Ko je Miklavž v lepo rimani besedi pozdravil navzoče, jih pohvalil in pograjal, pri čem se je posebno razvnel nad narodno mlačnostjo in nedelavnostjo, ki veje v slovenskem Mariboru, je jel deliti darila, kojih bi skoraj ne bilo števila. To je bilo veselje, smeh in radost, ne samo malih, ampak tudi velikih. V družbi malih se človek otroči, skrbi, četudi za trenutek, izginejo in le čisto veselje in radost plava kakor sapica in boža srca. Želeli bi, da bi bilo vedno tako.

Vkljub ogromnim stroškom društva za ta večer bo, upam, gmotni uspeh dovoljen. Kolekov Ciril-Methodovih in za pomoč obmejnim Slovincem se je prodalo dokaj lepo število, nekaj nad 700 komadov obojih skupaj, kar kaže da se vsaj v slovenskem gledališču ne črtimo. Ej, pridi sv. Miklavž zopet, pa prinesi nam enkrat tako potrebno slovo in vzajemnost. Vsi drugi darovi bodo sledili sami ob sebi. —g—

Štajerske novice.

z „Narodni Dnevnik“ in „Narodni List“. Na različna vprašanja odgovarjamo, da bodeta oba lista izhajala po Novem letu v sedanji, tehnično in vsebinsko še znatno izpopolnjeni obliki naprej. Nujna dolžnost vseh naših somišljenikov je, da z vsemi močmi delajo za razširjenje obeh časnikov.

z Kakor smo prerokovali! Ko so prišle iz Koroške prve vesti o škandaloznem postopanju Nemcev proti Slovincem na kolodvoru v Celovcu, dalje vesti o divjaštvu Nemcev v Brnci itd., se je „Slovenec“ pridušal, da se te krivice morajo maščevati, da ne smejo ostati nekaznovane, in magari se razbije parlament. (Glej uvodni članek „Slovenca“ z dne 18. nov.). Danes — je položaj seveda drugačen. Slovenskim klerikalcem se obljublja ministerski portfelj, Povše bi naj postal minister javnih del. Klerikalci bodo kmalu zopet v vladni večini — in danes ni več govora o tem, da se Slovincem na Koroškem ne smejo goditi krivice — „Slovenec“ molči. Nemški železniški uradnik Otto Rössler v Beljaku, ki je vodil pijano nemško druhal v Brncu in napade na Slovence in proti kateremu je beljaški okrajni glavar sam predlagal discipliniranje s premetitvijo, ker tako hočejo Nemci — „Slovenec“ molči. Tako je bilo vsikdar in tako je tudi zdaj. Klerikalci dobe ministra, dobe v oblikah raznih podpor svojim podjetjem še par bonbončkov — Slovence na Koroškem pa naj vzame Nemeč.

Smisel klerikalcev za obrambno delo. Ko so začeli klerikalci biti na veliki boben s svojim obrambnim delom, češ, da bodo oni brez Ciril-Methodove družbe in proti nji obmejno Slovenstvo reševali, smo mi izrazili svoje dvome nad resnostjo klerikalnih načrtov. Kako prav smo imeli in kako dobro poznamo klerikalce, nam kaže sledeče: Na občnem zboru slov. krščansko-socijalne zveze v Št. Jakobu v Rožu se je sklenilo, da naj vsako društvo, včlanjeno v zvezi, priredi letos takozvani šentiljski dan, in čisti dobiček teh prireditev naj bi bil v pomoč zatiranim šentiljskim bratom. Čujmo, kaj poroča o izvršitvi tega sklepa mariborsko klerikalno trobilo, častita „Straža“ v svoji št. 129.: „Koliko nad se je postavilo na občnem zboru pri Sv. Jakobu v Rožu, ko se je dejalo, da bodo vsa društva prirejela letos šentiljski dan v pomoč zatiranim šentiljskim domačinom. Koliko upanja je bilo takrat! Z jasnim in veselim pogledom smo takrat zrlji v svet. češ, saj nam ne bode treba podleči narodnemu sovražniku, ker nam bodo bratje iz cele domovine priskočili na pomoč. A sedaj — ko se leto bliža h koncu, smo imeli priliko opaziti, da so samo štiri društva žrtvovala veselice za svoje zatirane obmejne brate. Kje so pa ostala tedaj druga? Jako žalostno je to, da se za nas ob meji naši bratje v sredini tako malo brigajo“. — Če bi jim mi tako odkrito resnico povedali, bi nas opsovali za lažnike, liberalne mazače, framažonske obrekovalce in vrag vedi kaj še vse!

Bizeljanci protestirajo zoper vinski davek. V nedeljo ob tretji uri popoldne se je vršil pri Blažiniču na Bizeljskem velik gospodarski shod, katerega se je udeležilo gotovo nad 500 vinogradnikov. Shod je otvoril novi župan Ivan Malus, predsedoval je veleposestnik Josip Janežič; govorili so pa deželni poslanec dr. Vek. Kukovec, nadučitelj Cugmus, Ivan Malus in Josip Janežič. Zavzelo se je ostro stališče nasproti uvedanju novega vinskega davka. Ljudstvo je zaradi novice, da bi se imel nov davek upeljati, skrajno razburjeno in slišali so se včeraj iz sto in sto ust burni glasovi, da Bizeljanci raiši trto izsekajo in ua cesto pomečejo, nego da bi morali plačevati večji vinski davek in se izpostavljati finančnemu nadzoru glede prodaje vinskega pridelka. Položaj vinogradnikov na Bizeljskem je naravnost obupen, kajti akoravno je letošnji pridelek zelo

obilan, nimajo vinogradniki od tega nič haska, kajti kupcev ni in se cene ne morejo razviti. Seveda zadene glavna krivda pri tej gospodarski nesreči klerikalne poslance, ki so sklenili z Ogrsko tako škodljivo pogodbo, da ogrska vina naravnost ubijajo naše vinogradnike. „Slovenski Gospodar“ in „Straža“ se sicer trudita v potu svojega obraza dokazati, da od ogrske pogodbe naši vinogradniki nimajo škode, ker se le malo ogrskega vina uvaža. Naj bi bili prišli mariborski klerikalni izdajalci slovenskega kmeta na shod vinogradnikov na Bizeljskem in videli bi bili, kako bi bili sprejeti zaradi lažnjivega pisarenja. Vsak večak ve, da je ogrsko vino naše kraje naravnost preplavilo in da grozi ravno vsled ogrskih vin našim vinogradnikom pogin. Na shodu se je sprejela soglasno resolucija, vsled katere se vsi merodajni činitelji pozivljajo, zavzeti kar najostrejše stališče proti uvedbi novega vinskega davka. Tozadevno prošnjo je podpisalo več 100 posestnikov iz Bizeljskega, zlasti je v tem oziru krepko vmes posegla podružnica štajerske kmetijske družbe na Bizeljskem. Ne oziraje se na nevarnost novega vinskega davka, se je pa soglasno izreklo tudi prepričanje, da se za naše vinogradnike na Bizeljskem mora na vsak način tudi v tem oziru kaj storiti, da bode se odprl za domače vinske pridelke nov trg, kajti drugače bode šla polovica posestnikov na Bizeljskem na boben. Ljudje so si z največjimi žrtvami vinograde obnovili, sedaj pa, ko je pridelek tukaj, ga ne morejo spraviti v denar. Če bi povrh prišel še novi vinski davek, bi moralo to tirati ubogo prebivalstvo na Bizeljskem do obupa. Nedeljski shod na Bizeljskem je glasen klic naši vladi, naj pravočasne umakne svoj načrt glede upeljave novega vinskega davka in naj rajši nesrečnim vinogradnikom na Bizeljskem gre na roko, da se dvigne prodaja domačega vinskega pridelka. Na shodu je bila izrečena deželnemu poslancu dr. Kukovcu soglasno zaupnica in zahvala za njegovo delovanje.

z Nasilstvo graških Nemecev. Slovensko sokolsko društvo v Gradcu je hotelo prirediti Miklavžev večer v Japplovi dvorani, edinem lokalu, kamor so še lahko dosedaj zahajali Slovenci in se razveseljevali pri eni ali drugi prireditvi. Predvčerajšnjim pa so prišli k Japplu trije Nemci in izjavili, da mu lokal demolirajo, ako dovolijo slovensko veselico. Lepe razmere! Pocestni pretepači in barabe so tedaj v Gradcu neomejeni gospodarji, oblasti, zlasti policija nimajo ničesar več govoriti, ker — nočejo. Koliko krika bi nastalo, ako bi se kaj takega zgodilo v — Ljubljani! K nečutenim koroškim nasilstvom se je pridružilo to-le graško in Slovenci moramo res priti do zavesti, da smo v baje pravni državi pod „nepriustransko“ Bienerthovo vlado in njenim sistemom vogelfrei! Povod več, da naši poslanci ne smejo v domovino, ako se ne izvojuje le padec sedanje vlade, ampak tudi sistema! — Razburjenje med graškimi Slovenci je seveda velikansko, ker je sedaj vsaka slovenska prireditev v Gradcu onemogočena.

z C. kr. poštni urad v Mariboru in slovenski narodni koleki. Že dalje časa smo slišali pritožbe, da zginjajo na nek skrivnosten način pisma in dopisnice, oddane v Mariboru, ako je na njih prilepljen septemberski kolek Ciril-Methodove družbe. Sedaj pa se je v dveh slučajih izkazalo, da je poštni urad v Mariboru odklonil poštno pošiljatev pisem stem kolekom, češ, da imajo politično-demonstrativen značaj! Nemške znamke takega značaja v očeh

nemškega poštnege uradnika seveda nimajo. Ker pa nismo voljni mirno prenašati svojevoljne dvojne mere mariborskega poštnege urada, smo slučaj spravili na pravo mesto. Za merodajne kroge pa bodi to nov opomin, kako velika je predrznost in zagrizenost drž. uradnikov v slovenskih krajih, ker se zavedajo, da jih štiti sedanji pomembnejši sistem!

Jutrišnjega glavnega zbora narodne stranke se udeleži vodja naprednih Slovencev na Goriškem in dež. poslanec g. Andrej Gabršček.

z Slovensko trgovsko društvo v Celju vabi vse člane in prijatelje društva na predavanje g. dr. A. Božiča o borzi, ki se vrši v soboto 11. t. m. v ruščici sobi „Narodnega doma“. Po predavanju razgovor o prireditvi plesnega venčka. Člani, agitirajte za mnogobrojno udeležbo.

Iz Hrastnika. Miklavžev večer se je priredil v nedeljo večer mladini Ciril-Methodovih otroških vrtcev. Častiljivi svetnik je obdaroval otročiče s pecivom, jabolki i. dr. dobrimi stvarmi, obljubil je pa, da bodo ob novem letu povodom božičnice razveseljeni še z boljimi darovi, z oblekami, igračkami in drugim. V ta namen prirede hrastniški in dolski rodoljubje v nedeljo 19. t. m. na Dolu gled. igro. Vseh onih, ki jim je na srcu mladina slovenskih otroških vrtcev v Hrastniku, je dolžnost, da se te veselice udeležijo. — Nesreča. V nedeljo zjutraj je zlomilo pri delu v rudniku nogo rudarju Majcenu. Vrlemu našemu pristašu, ki je v narodnih društvih jako delavna in zanesljiva moč, želimo skorajšnjega popolnega okrevanja.

z Zvrnil se je voz sena na 38-letnega pos. Veingrila iz Ročic in ga zadušil. Veingril je peljal seno 2. t. m. iz Maribora.

z Ustrelil se je v petek ponoči v mariborskem mestnem vrtu nek 30-letni tujec. Na nekem lističu, ki ga je imel pri sebi, je bilo zapisano, da si je vzel življenje zaradi neozdravljive želodčne bolezni.

z Deželni šolski svet poziva šolska vodstva, naj bi mu dala podatke o uživanju alkohola med šolarji. Pozdravljamo idejo, da se misli na tem polju kaj storiti — drugače pa so take ankete precej nepotrebne. — Naj se kratkoma sklene zakon po angleškem vzorcu in stvar je pri kraju.

z Zgorelo je 1. dec. v Remšniku gospodarsko poslopje pos. Korena z vsemi pridelki. Hišo so komaj rešili.

z Deželni šolski svet je imenoval za def. učitelja in šolsk. vodjo v Resniku Gvidona Srahotnika, nadalje sta def. nastavljena pri Sv. Marjeti pod Pt. Ivan Čeh in v Dornovi Mar. Furlan.

z Glas iz nazarske okolice. Znano je, da je učitelj na samostanski šoli pater Murn obsojen na 6tedenski zapor. Ali se je že proti možu upeljala disciplinarna preiskava? Vprašamo to zagradelj, ker so šolske oblasti proti narodnemu učiteljstvu drugače sila natančne.

z Poročil se je vrl narodno-napreden mladenič Fran Sagaj iz Krapja pri Ljutomeru z gđc. Zaliko Škof, posestnico v Selnici ob Dravi. Biló srečno!

z Sevniško-brežiško učiteljsko društvo je sklenilo pri svojem zborovanju dne 5. dec. t. l. na Vidmu predlagati deželnemu šolskemu svetu, da bi se preložile počitnice, ki so bile sedaj meseca avgusta in septembra z ozirom na gospodarske razmere in potrebe prebivalstva političnega okraja Brežice na mesec september in oktober. Meseca julija in avgusta pa naj bi se dovolil nerazdeljen dopoldneven ponk.

z Gledališki predstavi: „Prvi ples“, burko v enem dejanju in „Citálnica pri branjevki“, burko v enem dejanju, priredi podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Rajhenburg in Videm v nedeljo, dne 12. t. m. v restavraciji „Unschuld“ v Rajhenburgu. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za sedeže 80 vin., za stojišča 40 vin. Med igro igrajo tamburaši.

z Prestavljen je finančni komisar dr. Povalej iz Maribora v Bruck ob Muri.

z Evangeljska občina v Mariboru dobi v osebi Pavla Müllerja iz Bühla v Alzaciji vikarja. Ministerstvo za uk in bogočastje je v to privolilo pod pogojem, da si pribavi Müller prej avstrijsko državljanstvo. To je zopet nov apostol iz rajha.

z Izpit za poštne oficijantke so napravile gospice: Viljemina Kalan, Ivana Žager in Ema Križek.

Kranjske novice.

d V Slovenskem gledališču v Ljubljani bo v najkrajšem času premijera nove slovenske opere „Lepe Vide“. Besedilo sta po Jurčičevem romanu sestavila skladatelj Risto Savin in dr. Rihard Batka, uglašil je opero Risto Savin.

d Imenovan je za svetnika dež. sodišča Franc Milčinski, okr. sodnik v Ljubljani.

z Ustanovitev „Zveze jugoslovanskih hranilnic“ je torej le še vprašanje najbližje bodočnosti. Dne 13. nov. so v Ljubljani zastopniki skoro vseh hrv. in slov. hranilnic sklenili tako zvezo osnovati. To bo ogromnega gospodarskega pomena. Boj proti nemškemu kapitalu se mora pričeti sistematično na vseh črtah. Obeta se nam tudi državna zveza slovanskih hranilnic.

d Deželno hišo v Ljubljani, takoimenovani lantovž namerava, kakor poroča „Slov. Narod“, dati deželni odbor podreti, to je tisti deželni odbor, v katerega imenu je „Slovenec“ nedavno tako rohnel, ko je nekje po strani izvedel, da baje namerava mestna občina podreti rotovž. „Rotovž je zgodovinska stavba in se ne sme podreti“, je vpil takrat „Slovenec“, sedaj pa, ko se namerava podreti lantovž, istotako zgodovinsko znamenita stavba, pa „Slovenec“ kremenito — molči.

d Dva „Orla“ sta se ustanovila v nedeljo in sicer v Planini in v Budanjah pri Vipavi.

d Perotničarski zavod v Šiški pri Ljubljani je dograjen in se je že otvoril.

Samomor. V Ljubljano je skočil v Ljubljani pek Karl Vollmar in utonil.

d V Kranjski gori je odstopil kot župan dr. Tičar.

d Župnik utonil. V neči od 1. na 2. dec. je padel v Kolpo župnik Kramarič iz Vrha pri Vinici in utonil. Trupla še niso našli.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

K parlamentarnemu položaju.

o Dunaj, 7. dec. Dr. Hruban izjavlja v češkoklerikalnih listih sledeče o parlamentarnem položaju: Slovanska jednota si je stavila za glavno nalogo to, da vrže sedanji sistem. Zdi se nam, da se že bližamo temu cilju. Kako po-

tečejo sedanja pogajanja, se danes seveda še ne da reči, ker si še posamezna mnenja zelo nasprotujejo. Mogoče pride sploh do drugačne konstelacije strank v deželnem zboru. Izključeno pa je, da bi se vprašanje nemško-češkega spora rešilo v enem tednu. Težišče situacije leži sedaj v Poljskem kolu; o tem se da reči, da se je znatno približalo Slovanski jednoti.

o Praga, 7. dec. „Den“, oficijelno mladočeško glasilo, poroča, da je izjavil včeraj Glombinjski v skupni seji Slov. jednote in predsedstva Poljskega kola, da so vsa poročila o nesoglasjih med Slov. jednoto in Poljskim kolom glede zunanje politike popolnoma neresnična, da niso izšla ta poročila iz Poljskega kola, katero ni z njimi ne formalno ne stvarno v prav nobeni zvezi. Stvarno že zaradi tega ne, ker Poljsko kolo napram Nemčiji in oficijelni Rusiji enako stališče. To izjavo Glombinjskega so vzeli navzoči zastopniki Slovanske jednote z zadovoljstvom in zahvalo na znanje.

o Dunaj, 7. dec. Danes dopoldne ob 11. uri so se pričela pod predsedstvom Glombinjskega posvetovanja med vodji Nemcev in Slovanske jednote. — Za podlago služijo oni predlogi, o katerih se je včeraj Glombinjski posvetoval posebi z Nemci in Slov. jednoto.

Samočeško uradovanje prškega mestnega urada.

o Praga, 7. dec. V kolegiju mestnih odbornikov je interpeliral občinski svetnik Stepanek župana glede češko-nemških izkazov mestnega statističnega urada. Župan je naznanil, da se bodo po Novem letu izdajali češko-francoski izkazi.

Nameravani umor carja Ferdinanda?

d Sofija, 7. dec. „Večerna pošta“ je priobčila senzacionalno poročilo o nameravani umoru carja Ferdinanda, ki se je baje imel izvršiti pred — 4 leti. V afero sta zamotana nek srbski minister in srbski prestolonaslednik. Ta dva sta v sporazumu s srbskimi častniki, privrženci princa Jurija, poslala dva tajna agenta s 150 tisoč dinarji v Sofijo, katera sta imela nalogo doseči umor carja Ferdinanda, ki je največja ovira srbsko-bulgarskega pobratimstva. Ta komplot je pa odkril Boris Sarafov, znani macedonski vstaš, odvezel agentoma denar in ju izročil policiji, katera ju je iztirala iz Srbije. Ta odkritja so vzbudila v Sofiji veliko pozornosti.

Ojačenje ruskih posadk na zapadni meji.

d Petrograd, 7. dec. Vojno ministerstvo je določilo 10 milijonov rubljev za stroške različnih dislokacij na zapadni meji države. Tamošnje posadke se namerava znatno pomnožiti.

Belgijski kralj Leopold.

d Pariz, 7. dec. Stanje bolnega belgijskega kralja Leopolda se slabša od dne do dne. Paraliza vedno bolj napreduje.

Tržne cene.

6. decembra.

Dunaj. Poljedelska borza: Ker so bili danes lastitelji ravno tako rezervirani kakor konsumenti, se je tendenca obdržala in za nobeno robo ni nastopila kaka izpremena v ceni. Ječmen je bil docela zanemarjen. Pšenica je motna, rž in oves se slabo drži, koruza je mirna.

Sladkor. — r. st. — Centrifugal Piles prompt K 35⁷/₈ do K 36¹/₂, za juli-avgust K 36 — do K 36¹/₂. Tendenco: mirna.

Sladkor, Praga. Surovi sladkor prompt K 28'90, nova kampanja kron 24'80. — Tendenco je mirna. Vreme: lepo in mrzlo.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke — do 144 v. mlade težke 153 do 155 vin., mlade, srednje 153 do 155 v. mlade, lahke 145—149 vin. zaloga 22.467 komadov. Prignano 553 komadov, odgnano 213. Ostalo torej 22.807 komadov. Tendenco mirna.

Budimpešta. Pšenica za april K 13'67, pšenica za maj K 13'47, pšenica za oktober K 11'65, rž za april 9'91, rž za oktober K 8'80, oves za april 7'53, oves za oktober K —, kornuza za maj 6'60, ogrščica za avgust 13'30. Tendenco mirna, promet 5000 stotov. Ponude zmerne, efektivna pšenica in vse drugo je neizpremenjeno. Veselje kupiti tudi zmerno. — Vreme: lepo.

Dobro vpeljana

trgovina

z mešanim blagom, kjer je tudi trafika, se radi odpotovanja prostovoljno

proda.

Breg štev. 31 pri Celju.

Stanovanje

v Celju na Ringu št. II, obstoječe iz 3 ali 5 sob in postranskimi prostori se odda takoj ali pa pozneje. Pojasnila daje hišnica, izvedo se pa pogoji tudi pri oskrbniku v pisarni Zadrúžne Zveze.

581 3-2

Posojilnica v Celju registrovana zadruga z neomejeno zavezo sprejme

uradnika

izurjenega v posojilničnem poslovanju. Prošnje opremljene s pričevali in dokazi o sedanjem poslovanju se naj vložijo do 15. t. m. pri načelstvu Posojilnice v Celju. Plača po dogovoru.

Priporočamo našim gospodinjam pravi **FRANCKOVY**: kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

Martin Kolšek

čevljar v Celju

v novi posojilnični hiši na Ringu se priporoča slav. občinstvu in častiti duhovščini za izdelovanje vseh vrst najmodernejših obuval. — Naročila po meri in popravila se okusno, točno in solidno izvršujejo v lastni delavnici.

Sprejme več dobrih in zanesljivih čevljev, pomočnikov in učenca.

Darujte za Narodni sklad!

Dobro idoča

gostilna

v lepem spodnještajerskem trgu se odda takoj v najem pod ugodnimi pogoji. Naslov se izve v upravnistvu lista.

576 3-3

Narodna tvrška v Ljubljani išče izvežbanega

soтрудnika-manufakturista

ki je že služboval v kakšni engros-trgovini. Nastop po dogovoru. — Ponudbe pod „vojaščine prost“ v Ljubljano, poste restante (glavna pošta) do 15. decembra t. l. 589 4-2

R. Diehl

žganjarna, Celje priporoča svojo veliko zalogo doma žgane slivovke, tropinovca brinovca, vinskega žganja in domačega konjaka.

25 2-91

Steckenpferd- 101 40-40

lilijno mlečno milo

najmileje kožno milo kakor tudi proti solnim pegam!

— Dobiva se povsod! —

Stanovanje

v Celju, Schillerjeva ulica št. 3 (hiša Zveze slov. posojilnic) z 2 sobama, kopalno sobo, kuhinjo in drugimi pritliklinami, električno razsvetljavo se odda s 1. svečanom ali 1. sušcem 1910. —

Natančneje se poizve pri hišniku ali pri upravitelju hiše dr. A. Božiču, odvetniku v Celju, Rotovška ulica št. 15.

Toifl-ov
Talanda
Ceylon
čaj.

Priporoča se!

ANTON ŠARC

= v Ljubljani =

sv. Petra cesta št. 8

pri nakupu platna, prtov, prtičev itd., bombaževinastega blaga, švicarskih vezil.

Opreme za neveste

perilo za gospe in gospode se izdeluje doma in po meri. Cene nizke. Blago dobro.

Pralnica in svetilokalnica v Kolodvorskih ulicah 8.

Sukna

in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno v Humpolcu na Češkem.

— Vzorci franko. —

Št. 1857.

Celje, dne 1. decembra 1909.

Razpis natečaja.

Službe nadučiteljev, šolskega vodje in učiteljev.

V političnem okraju Celje razpišejo se za sledeče ljudske šole učiteljske službe v stalno nameščenje:

1. Službe nadučiteljev:

na dvorazrednici v Bočni, okraj Gornjigrad, II. krajni razred, na dvorazrednici pri Sv. Jederti, okraj Laško, II. krajni razred, na trirazrednici pri Sv. Lenartu, okraj Laško, III. krajni razred.

2. Služba šolskega vodje na enorazrednici v Žusnu, okraj Šmarje, II. krajni razred.

3. Na 4 razredni ljudski šoli v Zibiki, okraj Šmarje, II. krajni razred, mesto učitelja, na dvorazrednici v Orlivasi, okraj Vransko, II. krajni razred, mesto učiteljice, na dvorazrednici v Bočni, okraj Gornjigrad, II. krajni razred, mesto učiteljice s prostim stanovanjem, na trirazrednici na Zidanemmostu, okraj Laško, II. krajni razred, mesto učitelja ali pa učiteljice, na 6 razredni dekliški šoli Trbovlje-Vode, II. kr. razr., mesto učiteljice.

Pravilno opremljene prošnje se naj postavnim službenim potom vložijo do 1. januarja 1910 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet Celje.

Razpisuje se stavba

v svrhu razširjenja „Hmeljarne“ I. štaj. skladišča za hmelj v Žalcu. Proračunjeni stroški znašajo

K 13.609-37.

Detaliran proračun, načrti in stavbeni pogoji so na ogled v pisarni Savinske posojilnice v Žalcu, kjer se bode vršila zmanjševalna dražba v nedeljo, dne 12. grudnia t. l., ob 2. uri popoldne.

Stavbeni podjetniki naj pošljejo pismene ponudbe z 10% jamščino dopoldne navedenega dne.

ŽALEC, dne 2. grudnia 1909.

Za predstojništvo I. štajerskega skladišča za hmelj.

Dr. M. Bergmann l. r. predsednik.

Anton Petriček l. r. tajnik in blagajnik.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

Za božični nakup

priporoča

Zvezna trgovina v Celju trgovcem po deželi

bogato zalogo svilnatoga papirja vseh vrst barv,

barvani jedno- in dvostranski papir, peresa za rože, cvetje, zlati in srebrni papir.

Jaslice in jaslične podobe, navadne in prešane v poli ter prtički.

Laneta, šumeče zlato, zlata pena,

Božični okraski v kartonih sortirani od kron 2'—, 3'—, 4'— in naprej.

Pozor! Pozor! Pozor!

Prva južnoštaj. vinarska zadruga v Celju otvori z današnjim dnevom v hiši g. J. Orešnika — Loke št. 269

zalogo za Trbovlje in okolico

z drobno in debelo prodajo raznovrstnih najboljših pristnih južnoštajerskih vin (rdeči in beli bizeljanec, ljutomerčan, konjičan itd.) po najnižjih cenah.

587

Božične razglednice

najnovije, sortirane, sortimenti po 100 komadov. — Zahtevajte vzorce v

Zvezni trgovini v Celju.